

Information for women about family history of breast cancer and ovarian cancer

Πληροφορίες για γυναίκες με οικογενειακό ιστορικό καρκίνου του μαστού και καρκίνου των ωοθηκών

Γιατί παρουσιάζεται ο καρκίνος του μαστού ή των ωοθηκών;

Μερικές φορές ορισμένα γονίδια, τα οποία κανονικά μας προστατεύουν από τον καρκίνο, αναπτύσσουν κάποια βλάβη. Αυτό προκαλεί την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη των κυττάρων, οδηγώντας στον καρκίνο. Οι εν λόγω γενετικές βλάβες που παρουσιάζονται στη διάρκεια της ζωής μας δεν κληρονομούνται. Η κατάσταση αυτή προκύπτει συχνότερα στις γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας. Ακόμη δεν έχουμε κατανοήσει πλήρως τα αίτια της.

Τι πιθανότητες έχει μια γυναίκα να αναπτύξει καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών;

Όλες οι γυναίκες είναι πιθανό να αναπτύξουν καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών κάποια στιγμή στη ζωή τους. Όσο μεγαλώνει μια γυναίκα, αυξάνεται και ο κίνδυνος να αναπτύξει μια από τις δύο αυτές μορφές καρκίνου.

- Περίπου 1 στις 11 γυναίκες θα αναπτύξει καρκίνο του μαστού προτού φτάσει στα 75 της χρόνια.
- Περίπου 1 στις 120 γυναίκες θα αναπτύξει καρκίνο των ωοθηκών μαστού προτού φτάσει στα 75 της χρόνια.
- Οι περισσότερες γυναίκες που αναπτύσσουν καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών είναι άνω των 50 ετών.

Ποιοι είναι οι «παράγοντες κινδύνου» για τον καρκίνο του μαστού και των ωοθηκών;

Υπάρχουν πολλά πράγματα, αποκαλούμενα παράγοντες κινδύνου, που μπορεί να αυξήσουν τις πιθανότητες μιας γυναίκας να αναπτύξει καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών. Οι κύριοι παράγοντες κινδύνου είναι η γυναικεία ιδιότητα, η προχωρημένη ηλικία και το οικογενειακό ιστορικό.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου για τον καρκίνο του μαστού και των ωοθηκών θα βρείτε στον ιστότοπο www.canceraustralia.gov.au.

Τι σημαίνει οικογενειακό ιστορικό καρκίνου του μαστού ή των ωοθηκών;

Με τον όρο οικογενειακό ιστορικό καρκίνου του μαστού ή των ωοθηκών εννοούμε ότι η γυναίκα έχει μία ή περισσότερες εξ αίματος συγγενείς που πάσχουν ή έπασχαν από καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών. Οι συγγενείς αυτές μπορεί να ανήκουν στην οικογένεια από την πλευρά είτε του πατέρα είτε της μητέρας.

Επειδή ο καρκίνος του μαστού είναι συνήθης, πολλές γυναίκες θα βρεθούν να έχουν οικογενειακό ιστορικό κατά τύχη. Ωστόσο, ορισμένες γυναίκες με οικογενειακό ιστορικό μπορεί να έχουν κληρονομήσει κάποιο ελαττωματικό γονίδιο που αυξάνει τον κίνδυνο εμφάνισης καρκίνου. Μεγαλύτερες πιθανότητες να έχουν κληρονομήσει κάποιο ελαττωματικό γονίδιο παρουσιάζουν οι γυναίκες με το ισχυρότερο οικογενειακό ιστορικό καρκίνου του μαστού ή των ωοθηκών.

Κατανοώντας το οικογενειακό σας ιστορικό καρκίνου του μαστού ή των ωοθηκών μπορούμε να έχουμε ενδείξεις για τις δικές σας πιθανότητες να αναπτύξετε μία από τις δύο αυτές μορφές της αρρώστιας:

- για τις περισσότερες Αυστραλές οι πιθανότητες είναι κοντά στον μέσο όρο
- για ορισμένες γυναίκες οι πιθανότητες είναι σχετικά αυξημένες
- για λίγες γυναίκες οι πιθανότητες είναι μεγάλες

Μια γυναίκα μπορεί να διατρέχει αυξημένο κίνδυνο ανάπτυξης καρκίνου είτε του μαστού είτε των ωοθηκών:

1. Αν έχει τρεις ή περισσότερες κοντινές συγγενείς εξ αίματος που έχουν προσβληθεί από καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών και προέρχονται από την ίδια πλευρά της οικογένειας

Ή 2. Αν έχει δύο ή περισσότερες κοντινές συγγενείς εξ αίματος που έχουν προσβληθεί από καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών και προέρχονται από την ίδια πλευρά της οικογένειας (της μητέρας ή του πατέρα) συν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά στην ίδια πλευρά της οικογένειας:

- ακόμη περισσότερες συγγενείς με καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών
- συγγενή που έχει προσβληθεί από καρκίνο και του μαστού και των ωοθηκών
- συγγενή που προσβλήθηκε από καρκίνο του μαστού προτού φτάσει στα 40 της χρόνια
- συγγενή με καρκίνο και στους δύο μαστούς
- άνδρα συγγενή με καρκίνο του μαστού
- ιουδαϊκή καταγωγή

Ή 3. Αν έχει τρεις ή περισσότερες κοντινές συγγενείς που προέρχονται από την ίδια πλευρά της οικογένειας και έχουν προσβληθεί από ορθοκολικό καρκίνο, καρκίνο της μήτρας, γαστρικό καρκίνο και καρκίνους που αφορούν τη νεφρική οδό (πιθανό κληρονομικό ορθοκολικό καρκίνο χωρίς πολυποδίαση ή σύνδρομο του Lynch)

Ή 4. Αν έχει συγγενή που υποβλήθηκε σε γενετικό τεστ το οποίο έδειξε ότι έχει κληρονομική βλάβη σε κάποιο γονίδιο που είναι συσχετισμένο με τον καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών.

Κληρονομική βλάβη σε γονίδιο καρκίνου του μαστού ή των ωοθηκών

Ο καρκίνος του μαστού ή των ωοθηκών που οφείλεται σε κάποιο κληρονομικό ελαττωματικό γονίδιο ονομάζεται κληρονομικός καρκίνος. Όλοι μας κληρονομούμε ένα σύνολο γονιδίων από τον κάθε γονιό μας. Μερικές φορές στο ένα αντίγραφο κάποιου γονιδίου υπάρχει βλάβη που διακόπτει την εύρυθμη λειτουργία του γονιδίου. Η βλάβη αυτή ονομάζεται μετάλλαξη. Υπάρχουν

αρκετά γονίδια οι κληρονομούμενες βλάβες των οποίων μπορεί να εμπλέκονται στην ανάπτυξη καρκίνου του μαστού ή των ωοθηκών. Πρόκειται για γονίδια που υπό κανονικές συνθήκες αποτρέπουν την ανάπτυξη καρκίνου του μαστού ή των ωοθηκών σε μια γυναίκα.

Μπορεί να έχετε ακουστά ορισμένα από τα γονίδια αυτά που είναι γνωστά με τις ονομασίες BRCA1 και BRCA2. Τα ονόματά τους προέρχονται από τη σύντμηση των όρων «breast cancer one (καρκίνος του μαστού 1)» και «breast cancer two (καρκίνος του μαστού 2)». Αν μια γυναίκα έχει κληρονομήσει κάποια βλάβη σε ένα από τα γονίδια αυτά, έχει υψηλές πιθανότητες να αναπτύξει καρκίνο του μαστού ή των ωοθηκών αν και αυτό δεν σημαίνει ότι σίγουρα θα προσβληθεί από καρκίνο.

Περίπου το 5% όλων των καρκίνων του μαστού και έως και το 15% των διηθητικών καρκίνων των ωοθηκών οφείλονται σε κληρονομούμενη γονιδιακή βλάβη στο BRCA1 ή στο BRCA2.

Αν μια γυναίκα έχει παρουσιάσει στο γονίδιο BRCA1 ή BRCA2 κάποια βλάβη που διαπιστώθηκε μέσω γενετικών τεστ, τότε διατρέχει υψηλό κίνδυνο ανάπτυξης καρκίνου του μαστού ή των ωοθηκών. Και οι άνδρες μπορεί να φέρουν βλάβες στα γονίδια αυτά.

Έγκαιρη ανίχνευση - τι μπορείτε να κάνετε

Όσο νωρίτερα εντοπιστεί ο καρκίνος τόσο πιθανότερο είναι να έχει επιτυχή έκβαση η θεραπεία. Συνεπώς, συνιστούμε τα εξής κατά περίπτωση:

Καρκίνος του μαστού

- οι γυναίκες κάθε ηλικίας, ανεξάρτητα από το αν κάνουν τακτικά προληπτικές μαστογραφικές εξετάσεις, οφείλουν να γνωρίζουν καλά την κανονική εμφάνιση του στήθους τους και να αντιλαμβάνονται και να αναφέρουν έγκαιρα κάθε νέα ή ασυνήθιστη αλλαγή στον παθολόγο τους.
- οι γυναίκες 50-69 ετών πρέπει να ενταχθούν στο πρόγραμμα BreastScreen Australia για δωρεάν προληπτικές μαστογραφίες κάθε δύο χρόνια. Στο πρόγραμμα αυτό δικαιούνται να ενταχθούν και οι γυναίκες 40-49 ετών, αλλά δεν συνιστώνται οι μαζικές προληπτικές μαστογραφικές εξετάσεις για γυναίκες κάτω των 40 ετών. (Για ραντεβού στο πλαίσιο του προγράμματος BreastScreen, καλέστε τον αριθμό 13 20 50 από οποιαδήποτε περιοχή της Αυστραλίας.)
- στις γυναίκες που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο ανάπτυξης καρκίνου του μαστού μπορεί να συσταθεί να αρχίσουν τις προληπτικές εξετάσεις σε μικρότερη ηλικία και σε πιο τακτά διαστήματα σε σύγκριση με τον υπόλοιπο γυναικείο πληθυσμό όπου ισχύει ο μέσος όρος των πιθανοτήτων εμφάνισης της νόσου.

Καρκίνος των ωοθηκών

- οι γυναίκες πρέπει να αποταθούν στον παθολόγο τους αν έχουν επίμονα συμπτώματα, πράγμα ασυνήθιστο γι' αυτές, π.χ. πόνο στην κοιλιά ή στη λεκάνη, φούσκωμα, ανεξήγητη απώλεια ή αύξηση σωματικού βάρους ή κόπωση.

Επιπλέον, για τις γυναίκες με οικογενειακό ιστορικό

Όσες γυναίκες ανησυχούν λόγω του οικογενειακού τους ιστορικού μπορούν να αποταθούν στον παθολόγο τους. Για ορισμένες γυναίκες με ισχυρό οικογενειακό ιστορικό ίσως ενδεικνύται ένα παραπεμπτικό σε οικογενειακή αντικαρκινική κλινική. Οι κλινικές αυτές είναι σε θέση:

- να εξακριβώσουν και να ενημερώσουν τη γυναίκα αν διατρέχει κίνδυνο ανάπτυξης καρκίνου
- να παρουσιάσουν στη γυναίκα μια εκτίμηση των πιθανοτήτων που υπάρχουν να φέρει κληρονομούμενη μετάλλαξη σε κάποιο γονίδιο προδιάθεσης στον καρκίνο
- να ενημερώσουν τη γυναίκα για πιθανές στρατηγικές που ίσως βοηθήσουν να μειωθεί ο κίνδυνος εμφάνισης καρκίνου
- να παράσχουν στη γυναίκα συμβουλές και υποστήριξη
- να συζητήσουν με τη γυναίκα και να την ενημερώσουν για τις προληπτικές ιατρικές εξετάσεις που μπορεί να ενδείκνυνται για την περίπτωσή της
- κατά περίπτωση, να συζητήσουν με τη γυναίκα και να την ενημερώσουν για τους περιορισμούς, τα πιθανά οφέλη και τις πιθανές συνέπειες των γενετικών τεστ.

Αν θέλετε να μάθετε περισσότερες πληροφορίες για τον καρκίνο του μαστού και των ωοθηκών, μπορείτε να επισκεφτείτε τον ιστότοπο www.canceraustralia.gov.au.

© Cancer Australia 2011

FHIC(g)

